

Esas No: 1/585

Karar No: 10

Tarih: 11/06/2008

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanarak Bakanlar Kurulu tarafından 06/05/2008 tarihinde Başkanlığınıza sunulan (1/585) esas numaralı “Ceza İnfaz Kurumları Dış Güvenlik Hizmetleri Kanunu Tasarısı” Başkanlığınızca, 22/05/2008 tarihinde esas komisyon olarak Adalet Komisyonuna, tali komisyon olarak İçişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları ile Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuz, 10/06/2008 tarihli 19. toplantısında, Adalet Bakanlığı Kanunlar Genel Müdürlüğü, Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü ile Avrupa Birliği Genel Sekreterliği (ABGS) temsilcilerinin de katılımıyla anılan Kanun Tasarısını inceleyip görüşmüştür.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmeler sırasında Hükümet temsilcileri tarafından aşağıdaki hususlar belirtilmiştir:

“- Tasarı ile ceza infaz sistemindeki reform çalışmaları kapsamında; ceza ve tevkif evlerinin iç ve dış güvenlik hizmetlerinin tek elden yürütülerek iki başlılığın kaldırılması ve dış güvenlik hizmetlerinde çalışacak personelin uzmanlaşmasının sağlanmasının amaçlanmaktadır.

- Ceza infaz kurumlarında son 10 yıl içerisinde elektronik ve fiziksel güvenlik sistemlerinin geliştirilmesi, koğuş sisteminden oda sistemine geçilmesi ve personel eğitim merkezlerinin açılması olmak üzere üç ekseninde gelişim ve değişim gerçekleşmiştir.

- Ceza infaz sisteminde reform çalışmaları kapsamında diğer ülkeler üzerinde yapılan araştırmalar neticesinde, ceza infaz kurumlarının iç ve dış güvenlik hizmetlerinin aynı kurum tarafından gerçekleştirildiği görülmüştür. Bununla birlikte bu konuda bazı istisnalar da bulunmaktadır. İngiltere’de Adalet ve İçişleri aynı Bakanlık kapsamında olduğu için dış güvenlik hizmetleri İçişleri Bakanlığına bağlı gibi görünmektedir. İtalya ve Fransa’da ceza infaz kurumlarının dış güvenliği Adalet Bakanlığınca sağlanmakta ise de jandarma kuvvetlerine de söz konusu görevin yerine getirilmesinde mobil görev alma yetkisi verilmiştir. Bunların dışındaki 18 AB üyesi ülkede ceza infaz kurumlarının hem iç hem de dış güvenlik hizmetleri Adalet Bakanlığı tarafından gerçekleştirilmektedir.

- Tasarı ile Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin *Avrupa Cezaevi Kuralları* ve Birleşmiş Milletler’in *Minimum Cezaevi Standartları’na* da uyum sağlanmış bulunmaktadır. Nitekim bu belgelerin her ikisinde de ceza infaz kurumlarında çalışanların sivil statüde olmaları öngörülmektedir.

- Avrupa İşkenceyi Önleme Komitesi’nin ceza infaz kurumlarına yaptıkları ziyaretler sonrasında yayımladıkları tavsiye raporlarında ceza infaz kurumlarının dış güvenliğinde görev alan kuvvetlerin mutlaka “adli görev” ifa eden kuvvetler olması gerektiği ifade edilmekte ve bu görevin Adalet Bakanlığının bünyesinde olması tavsiye edilmektedir.”

ABGS temsilcisi tarafından; ceza infaz kurumlarının dış güvenlik hizmetlerinin yürütülmesine ilişkin Avrupa Birliği mevzuatında bağlayıcı bir kaynak olmadığı, Tasarı hakkında müktesebatta herhangi bir husus yer almasa da AB ülkelerinde yer alan “*en iyi uygulamalar*”ın alınması açısından Tasarı ile önemli bir ilerleme sağlandığı ifade edilmiştir. Konuyla ilgili olarak tüm AB üyesi devletlerin üyesi olduğu Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’nin 2006 tarihli “Avrupa Cezaevi Kurallarına” İlişkin Tavsiye Kararı bulunduğu ve Tasarının bu açıdan olumlu değerlendirildiği belirtilmiştir.

Komisyon üyeleri tarafından Tasarının tümü ile ilgili olarak aşağıdaki hususlar belirtilmiştir.

“- Dış güvenlik hizmetlerinin uzman personel tarafından yerine getirilmesi infaz hizmetlerinin kalitesini yükseltecektir.

- Tasarının 4. maddesinde kurumlarda dış güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesinde 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfaz Hakkında Kanunun 2 ilâ 6. maddelerinde belirtilen ilkelerin göz önünde bulundurulacağı ifade edilmektedir. Bu ilkeler, ayrımcılığı ve kötü muameleyi yasaklayıcı ilkelerdir. Avrupa Cezaevi Kuralları’nda ise söz konusu ilkeler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. Bir alt düzenleme ile söz konusu ilkeler konusunda herhangi bir düzenleme yapılmayacaksa anılan maddede ayrıntılı düzenlemeye gidilmesi faydalı olacaktır.

-Geçici 7. maddenin ikinci fıkrasına göre devir işlemi sonuçlandırılmayan kurumlarda dış güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesinin “mülkî görev” sayılacağı ifade edilmektedir. Söz konusu görevinin adlî görev olarak nitelendirilmesi AB üyesi ülkelerdeki uygulamalarla da uyumlu olacaktır.

- Avrupa Cezaevi Kuralları’nda ceza infaz kurumlarının düzenli olarak resmi denetime ve bağımsız izlemeye tabi tutulması gerektiği ifade edilmektedir. Tasarıda ceza infaz kurumlarının denetimi için Ceza ve Tevkif Evleri Genel Müdürlüğü’nde kontrolörler istihdam edilmesi öngörülmektedir. Madde metninden bu denetimin keyfi olacağı ve düzenli bir denetim sağlanamayacağı anlaşılmaktadır. Bu anlamda düzenli bir denetim sistemi getirilebilir.

- 7. maddenin dördüncü fıkrasına göre dış güvenlik görevlilerinin, zor kullanma yetkisi kapsamında asayiş bozan olayları sona erdirmek veya direnmeyi etkisiz kılmak amacıyla, kullanacağı araç gereç ile kullanacağı zorun derecesini tayin edeceği ifade edilmektedir. Bu hüküm keyfi uygulamalara sebep olabilecek ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına da aykırı olacaktır.”

Komisyonumuz tarafından Tasarının 7. maddesinin dördüncü fıkrası hükmünün keyfi uygulamalara sebep olabileceği ve bu durumun Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarına da aykırılık teşkil edeceği gerekçesiyle Esas Komisyona bu yönde ayrıntılı düzenleme yapılmasının tavsiye edilmesi kabul edilmiştir. Tasarının tümü kabul edilerek muhalefet şerhi raporumuza eklenmiştir.

Raporumuz Adalet Komisyonuna sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.